

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและถือเป็นรากฐานสำคัญของชาติ จะเห็นได้จากหลายประเทศให้ความสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในระดับปฐมวัย ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมาก และในประเทศไทยเองก็เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาในระดับปฐมวัย ซึ่งถือเป็นอนาคตของประเทศไทย ดังเห็นได้จากการระบุสาระไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 23) ในวรรคหนึ่งว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเหมือนกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 18 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 33-34) กล่าวไว้ว่าการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเตรียมความพร้อมของเด็กให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งทางสถานศึกษาจะต้องมีหน้าที่สนองภารกิจนี้พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไป

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการและการดำเนินการของสถานศึกษาที่นำหลักสูตรไปปฏิบัติ การจัดการศึกษาในระดับนี้จะไม่มุ่งเน้นเรื่องเนื้อหาสาระทางวิชาการ แต่จะเน้นด้านการเตรียมความพร้อมของเด็กเพื่อรองรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต้องมีองค์ประกอบหลายอย่างเพื่อช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ตั้งแต่ด้านการจัดสภาพโดยทั่วไปของสถานศึกษา ที่ตั้ง ลักษณะอาคารสถานที่ บุคลากร หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ที่สำคัญคือตัวเด็ก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ภัทรา วงศ์พรเพ็ญภาพ, 2540 : 25)

สภาพสังคมไทยในอนาคตจะเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาการต่างๆ อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องมีความยืดหยุ่นรองรับความหลากหลายทางวิชาการ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการเป็นการศึกษาตลอดชีวิต ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง แนวการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ ต้องมีลักษณะหลากหลาย สนองตอบ

ความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะมีอิสระในการเลือกมากขึ้น มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสม แก่วัยและศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2542 : 2)

การศึกษายุคใหม่จะให้ความสำคัญกับการเรียนมากกว่าการสอน ต้องมีการปรับเปลี่ยน วิธีการจากการถ่ายทอดความรู้โดยผู้สอนเป็นการแนะนำให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียน ห้องสมุด อุปกรณ์การเรียนเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ รอบด้าน ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกกลุ่มจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตน ครูซึ่งเป็นหัวใจ สำคัญทางการศึกษาต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทั้งระบบเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสม กับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้บริหารจะต้องมีความรู้เรื่องการบริหารการศึกษามากขึ้น มีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ซึ่งทั้งครูและผู้บริหารจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพ บุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่าย ต้องช่วยกันพัฒนาคนและสังคม สร้างจิตสำนึกแห่งความเป็นไทยให้มากยิ่งขึ้น สร้างสังคมแห่ง ความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2542 : 3)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยนั้น เอกชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการให้บริการ การศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่รัฐไม่สามารถจัดได้ หรือ จัดได้ไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านทรัพยากรของรัฐ ซึ่งในปีการศึกษา 2542 เอกชนได้เข้ามามี ส่วนร่วมจัดการศึกษาในระบบสถานศึกษาร้อยละ 15 สำหรับการจัดการศึกษานอกระบบสถานศึกษา ก็มีการขยายตัวมากขึ้น และนับวันการศึกษาเอกชนจะมีบทบาทมากยิ่งขึ้น เนื่องจากบทบัญญัติทาง กฎหมายได้เอื้อต่อการให้ภาคเอกชนมาลงทุนด้านการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากในมาตรา 43-46 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ได้กำหนดเรื่องการบริหาร และการจัดการศึกษาของเอกชนไว้เป็นการเฉพาะ โดยให้เอกชนมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ สถานศึกษาเอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับทุกประเภท สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษา ขึ้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษีและสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่ สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมี มาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2542 : 3)

สถานศึกษาสังกัดเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2542 : 1) ในฐานะ เป็นองค์กรทางการศึกษามีหน้าที่ต้องให้การศึกษาคือที่ดีที่สุดมีคุณภาพและมีมาตรฐานแก่ประชาชนผู้แสวงหา การศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาอาชีพ สถานศึกษาจะต้องสร้างความมั่นใจ เชื่อถือ สรรพสามแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และประเทศชาติ การศึกษาเอกชนจึงมีบทบาทสำคัญที่ได้ สร้างสรรค์ และพัฒนาประชากรส่วนหนึ่งของประเทศให้มีความรู้ความสามารถ ในจังหวัดนครปฐมมี สถานศึกษาเอกชนทั้งหมดจำนวน 31 โรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มักส่งบุตรหลาน เข้ามาเรียน ซึ่งจากงานวิจัยของ สุทธิพันธ์ ผ่องอักษร (2540 : บทคัดย่อ) กล่าวว่าไว้ว่าผู้ปกครอง

ส่วนใหญ่คาดหวังว่าสถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางการอ่าน การเขียน และการคำนวณ โดยเน้นวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และส่งเสริมวิชาคอมพิวเตอร์ ด้านการสอนครูมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า อาคารสถานที่มีความปลอดภัย อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงและกลิ่นรบกวน

ผู้มีบทบาทมากที่สุดที่จะช่วยให้การศึกษาแก่เด็กในระดับนี้เป็นไปแนวทางใด และจะได้ผล อย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับบุคคลที่สำคัญ คือ ครูในระดับปฐมวัยผู้ที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ซึ่งรวมทั้งผู้ที่มีวุฒิครูทางด้านการศึกษา วุฒิอย่างอื่น ตลอดจนผู้ที่ไม่มีวุฒิทางครู แต่ทำหน้าที่ อย่างเดียวกัน อาจใช้ชื่อเรียกต่างออกไป เช่น ผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง ซึ่งในที่นี้จะรวมเรียกว่าครูปฐมวัย ซึ่งปัจจุบันครูปฐมวัยที่จะช่วยส่งเสริมการจัดสภาพการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละในสาขาปฐมวัย หรือต้องผ่านการอบรมมาเป็นอย่างดี มีความรู้ความเข้าใจพัฒนาการเรียนรู้อันของเด็ก เข้าใจขอบข่าย เนื้อหาของมวลประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งรวมทั้งภาษา และคณิตศาสตร์เป็นอย่างดี รับผิดชอบของตนเอง ทันสมัยต่อเหตุการณ์ต่างๆ มีบุคลิกภาพที่ดี สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กได้ และมีประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยด้วย (ราตี ทองสวัสดิ์, 537 : 67)

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ผ่านมา พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เห็นคุณค่าของการศึกษาและตระหนักถึงสิทธิของบุตรหลานที่จะต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้คนในชุมชนจำนวนมากเริ่มมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตน รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางความคิดดังกล่าวก่อให้เกิดความคาดหวังและผลักดันให้เกิดพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ เพื่อให้การศึกษา ที่จัดโดยสถานศึกษาทุกแห่งมีมาตรฐานทัดเทียมกัน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาระดับปฐมวัยของเอกชน เพราะสถานศึกษาเอกชนจะถูกมองว่าเป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะในจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑลมีสถานศึกษาเอกชนถึง 31 โรงเรียน ผู้ปกครองที่มีความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่มักจะเลือกเรียนในสถานศึกษาสังกัดเอกชน และมีความคาดหวังในด้านต่างๆ สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพโดยทั่วไปของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้เกิดประโยชน์ ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

คำถามในการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย เอกชนจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับใด
2. สภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย เอกชนจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน ต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัยเอกชนจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัยเอกชนจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

สมมติฐานการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย เอกชนจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับดีมาก
2. สภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย เอกชนจังหวัดนครปฐมของครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนระดับปฐมวัยต่างกันมีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัยเอกชนจังหวัดนครปฐม กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 223 คน ในสถานศึกษาระดับปฐมวัยเอกชนจังหวัดนครปฐม เขต 1 และ 2 จำนวน 31 สถานศึกษา

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในสถานศึกษาของ เอกชนจังหวัดนครปฐม จำนวน 178 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างครูผู้สอนระดับปฐมวัย ร้อยละ 80 ของประชากรทั้งหมด จากนั้นใช้วิธีการกระจายสัดส่วนไปตามสถานศึกษาแต่ละแห่งและ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำแนกตาม

2.1.1 อายุ

2.1.2 ระดับการศึกษา

2.1.3 วุฒิการศึกษา

2.1.4 ประสบการณ์ในการสอน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยใน สถานศึกษาระดับปฐมวัยเอกชน รวม 5 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

2.2.2 ด้านการบริหารสถานศึกษา

2.2.3 ด้านบุคลากร

2.2.4 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

2.2.5 ด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นตัวแทนกลุ่มประชากร ครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยในสถานศึกษาของเอกชนในจังหวัดนครปฐมได้

2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาระดับปฐมวัยของเอกชนในจังหวัด นครปฐมเท่านั้น

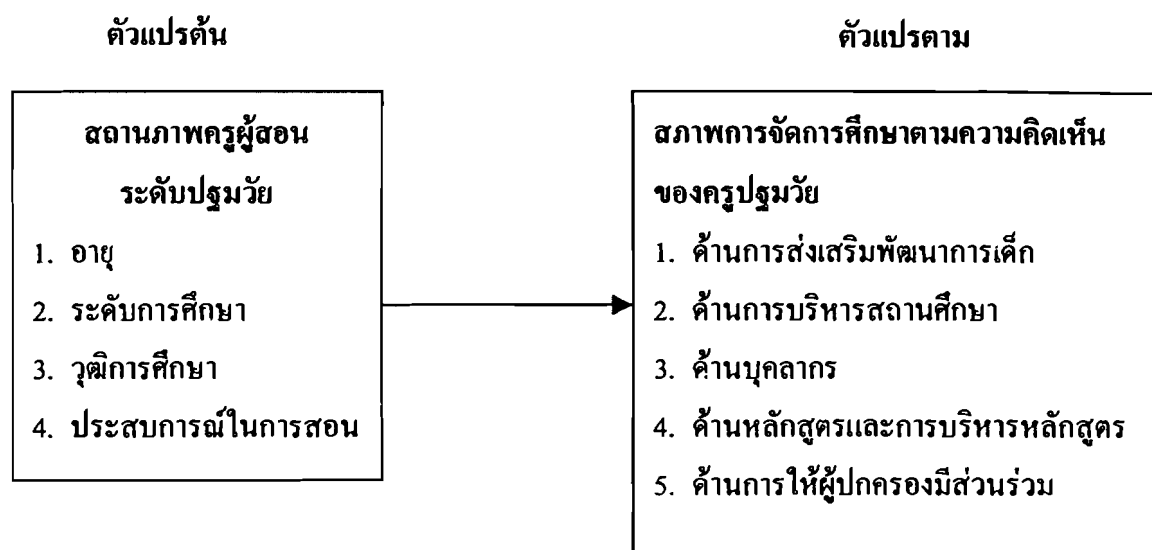
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นอย่างถูกต้อง ตามวิธีทางสถิติ มีค่าความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

นียมศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง สภาพโดยทั่วไปที่ปรากฏในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาของเอกชนในจังหวัดนครปฐม ได้แก่
 - 1.1 ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
 - 1.2 ด้านการบริหารสถานศึกษา
 - 1.3 ด้านบุคลากร
 - 1.4 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
 - 1.5 ด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม
2. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม
3. สถานศึกษาระดับปฐมวัยของเอกชน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการซึ่งได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525
4. บุคลากร หมายถึง ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาของเอกชนในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ครูประจำการ และลูกจ้างที่ปฏิบัติการสอนในชั้นปฐมวัย
5. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร หมายถึง การใช้และพัฒนาหลักสูตร แนวการจัดประสบการณ์ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
6. ครูปฐมวัย หมายถึง ครูประจำการ และลูกจ้างที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง 3 ของสถานศึกษาของเอกชนในจังหวัดนครปฐม
7. สภาพการจัดการศึกษาด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก หมายถึง การจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้เด็กมีความตระหนักและมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งรอบตัว การส่งเสริมด้านภาษา การส่งเสริมด้านอารมณ์ และสังคม การส่งเสริมด้านสติปัญญา และการส่งเสริมด้านความคิดสร้างสรรค์
8. สภาพการจัดการศึกษาด้านการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการในด้านอาคารสถานที่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และสภาพสุขอนามัยด้านต่างๆ ให้เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย
9. สภาพการจัดการศึกษาด้านบุคลากร หมายถึง การส่งเสริมให้ครูประจำการและลูกจ้างมีความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กในระดับปฐมวัย
10. สภาพการจัดการศึกษาด้านหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการนำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยมาปฏิบัติในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

11. สภาพการจัดการศึกษาด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในด้านต่างๆ และส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของทางสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้บริหาร และบุคลากร รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไข และใช้ในการกำหนดนโยบายวางแผนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเอกชน จังหวัดนครปฐมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเอกชนจังหวัดนครปฐม